



Parlamentul
Republicii Moldova

CGJ-08 nr. 71
18 februarie 2021

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.12 din 26.01.2021)

Direcția generală juridică a examinat, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, proiectul de lege specificat în titlu și expune următoarele considerații.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul supus avizării a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Astfel, potrivit art.47 alin.(3), deputatul exercită dreptul la inițiativă legislativă personal sau în comun cu alți deputați.

2. Conform notei informative, proiectul a fost elaborat pentru a oferi o soluție potrivită, care să reducă din timp și din incertitudinea restaurării bunurilor culturale în cazul în care acestea sunt afectate de incendii sau alte calamități naturale. Prin introducerea obligației de a asigura obligatoriu monumentele și bunurile mobile care fac parte din patrimoniul cultural se va garanta existența mijloacelor financiare disponibile în cazuri fortuite.

3. Cu referire la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare.

Conform art.32 alin (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate. Din această prevedere rezultă obligativitatea avizării proiectului respectiv și de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, ca instituție interesată.

Suplimentar, având în vedere că la aplicare proiectul va produce efecte și pentru bugetele autorităților publice locale, în conformitate cu prevederile Legii nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă și Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, acesta urma să fie consultat și cu autoritățile publice locale.

Astfel, specificăm că proiectul n-a fost consultat cu subiecții menționați supra. La acest compartiment, art.3 lit. g) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, prevede că unul dintre principiile descentralizării administrative este principiul dialogului instituțional, care presupune informarea și consultarea de către stat, în timp util, a autorităților publice locale, în procesul de planificare și de luare a deciziilor, prin structurile lor asociative, asupra oricăror chestiuni ce le privesc în mod direct ori sunt legate de procesul descentralizării administrative.

În același context, art.8 alin.(1) din aceeași lege stabilește că, autoritățile administrației publice locale sunt consultate în procesul de elaborare, adoptare sau modificare a legilor sau altor acte normative referitoare la organizarea și funcționarea administrației publice locale".

Suplimentar, art.10 alin.(3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală dispune că, autoritățile administrației publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităților locale de nivelul corespunzător și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare.

În partea ce ține de fundamentarea economico-financiară, reținem că, Nota informativă nu conține un calcul al cheltuielilor care urmează a fi alocate din bugetul public național pentru realizarea prevederilor prezentului proiect. Potrivit notei informative, autorii proiectului au tratat superficial aspectul resurselor financiare alocate din bugetul de stat, limitându-se în a indica că „Cheltuielile necesare din bugetul de stat vor fi prevăzute în bugetul de stat pentru anul 2022, în baza documentelor justificative prezentate de instituțiile statului, în conformitate cu titlurile juridice pe care le dețin asupra monumentelor și bunurilor mobile din patrimoniul național cultural”.

Ținem să scoatem în evidență faptul că, potrivit Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor, în Republica Moldova sunt înscrise un număr impunător doar de monumente, iar despre numărul patrimoniului cultural național mobil nu se cunoaște, deoarece Registrul respectiv se află în gestiunea direcției de specialitate a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, potrivit art. 9 alin. (1) din Legea nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. Totodată, bunurile cu statut de patrimoniu cultural național mobil pot fi proprietate publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale, a asociațiilor obștești, pot fi proprietate a cultelor religioase sau proprietate privată a persoanelor fizice și a persoanelor juridice de drept privat.

Totodată, mai există și Registrul național al monumentelor de for public, aprobat prin Legea nr.148/2018, în care au fost înscrise operele de artă plastică monumentală. Acestea, prin Hotărârea Parlamentului nr.149/2018 au fost excluse din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, cu excepția operelor de artă plastică monumentală, care au și valoare istorică, ultimele rămânând înscrise în ambele Registre.

Implementarea proiectului va determina suportarea cheltuielilor de către autoritățile publice centrale și locale, asociațiile obștești, cultele religioase și persoane fizice care vor fi obligate să aloce în contul companiilor de asigurări sume impunătoare ce vor constitui primele de asigurare.

De asemenea, în Nota informativă la proiect nu se specifică numărul de cazuri produse cel puțin în ultimii 10-20 de ani, ci se face trimitere doar la cazul Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici” din Chișinău produs în septembrie 2020.

4. Aparent, proiectul promovează interesul public, după cum se menționează în Nota informativă, oferind o soluție potrivită, care să reducă din timp incertitudinea restaurării bunurilor culturale în cazul în care acestea sunt afectate de incendii sau alte calamități naturale. Însă caracterul general al normelor proiectului denotă că sub incidența obligației de asigurare cad toate monumentele, inclusiv cele realizate din materiale neinflamabile (piatră, beton, granit, marmoră, bronz, etc.) după cum urmează:

- operele de sculptură;
- structurile cu caracter arheologic;
- inscripții, grote și grupuri de elemente care au valoare națională sau internațională din punct de vedere istoric, artistic sau științific;
- siturile și zonele incluzând terenurile arheologice care au valoare națională sau internațională din punct de vedere istoric, esthetic, etnografic sau antropologic, etc.

În aceeași ordine de idei, obligația asigurării se răsfrânge și asupra patrimoniului cultural național mobil, realizat, de asemenea, din materiale neinflamabile, cum ar fi:

- inscripții, elemente separate provenite din dezmembrarea monumentelor istorice;
- obiecte cu valoare memorialistică;
- obiecte cu valoare numismatică, heraldică: monede, medalii, decorații, insigne;
- piese epigrafice;
- specimene rare și colecții mineralogice, petrologie, speologie, etc.

În acest context, pentru a putea beneficia de indemnizația de asigurare, în cazul necesității finanțării lucrărilor de restaurare a monumentelor arhitecturale afectate/distruse de incendiu, ar fi suficientă doar asigurarea benevolă a unui număr determinat expres al acestora.

5. Este de menționat și faptul că, art. 74 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 „Încălcarea legislației cu privire la patrimoniul cultural și monumentele de for public” nu prevede răspunderea contravențională pentru încălcarea cerințelor privind asigurarea lor obligatorie.

6. În același timp, suportarea finanțării asigurării tuturor monumentelor și bunurilor cu statut de patrimoniu cultural național mobil din contul bugetului public național este irelevantă din moment ce calitatea de deținător cu orice titlu juridic nu aparține doar entităților publice.

II. Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacțional

1. Conform art.62 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a

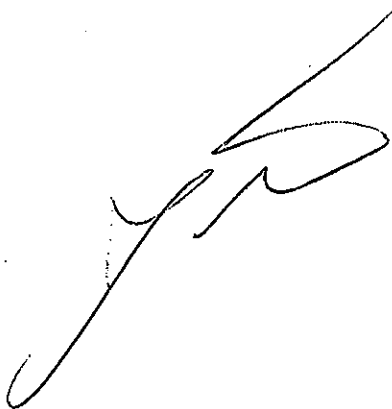
dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Pe acest motiv, textul „și completarea” din denumirea proiectului se vor exclude.

Pe același motiv, textul de la art. II „se modifică și”, de asemenea, se va exclude.

2. Legea privind ocrotirea monumentelor nr.1530/1993 a fost republicată. Astfel, la art. I din proiect între paranteze se va scrie corect (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15-17, art. 23).

3. De asemenea, se va scrie corect între paranteze și în art. II: (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 82-84, art. 270).

4. Proiectul necesită o redactare corespunzătoare, pentru a fi în concordanță cu normele de tehnică legislativă.



Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.: Iu. Cojocaru,
tel.: 577.